

Бо қарори Раёсати
Бонки миллии Тоҷикистон
бо № 21 аз “18” мартӣ соли 2019
“тасдиқ шудааст”

Тавсияҳо

**“Дар бораи талабот ба шартномаҳои намунавие, ки мутобиқи
принсипҳои маблағгузори исломӣ баста мешаванд”**

Тавсияҳо “Дар бораи талабот ба шартномаҳои намунавие, ки мутобиқи принсипҳои маблағгузори исломӣ баста мешаванд” (минбаъд - Тавсияҳо) мутобиқи талаботи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон “Дар бораи фаъолияти бонкии исломӣ” ва Дастурамали №224 “Дар бораи амалиётҳои, ки мутобиқи принсипҳои маблағгузори исломӣ дар ташкилотҳои қарзии исломӣ анҷом дода мешаванд” таҳия шуда, талаботро барои шартномаҳои, ки мутобиқи принсипҳои маблағгузори исломӣ баста мешаванд, муайян менамояд.

1. МУҚАРРАРОТИ УМУМӢ

1. Мақсади Тавсияи мазкур муайян намудани намунаи стандартии шартномаҳои мебошад, ки байни муштарӣ ва ташкилоти қарзии исломӣ мутобиқи принсипҳои маблағгузори исломӣ баста мешаванд.

2. Мафҳумҳои, ки дар Тавсияи мазкур истифода мешаванд:

- **нархи фурӯш** - нархест, ки ташкилоти қарзии исломӣ розӣ аст бо он ба Муштарӣ предмети шартномаро, фурӯшад ва маблағи онро Муштарӣ ба ташкилоти қарзии исломӣ бо шартҳои пардохти давра ба давра ё бо тамдиди пардохт, пардохт намояд;

- **арзиш** - маблағест, ки ташкилоти қарзии исломӣ барои харидории предмети шартнома харҷ кардааст ва он андозҳо, бочу падохтҳои бевосита ба хариди ин предмет алоқамандро дар бар мегирад;

- **ҷарима** - дар доираи маблағгузорӣ ба маънои ҷаримаҳоест, ки ташкилоти қарзии исломӣ нисбат ба Муштарӣ барои таъхири

ҳисоббаробаркунии маблағгузорӣ/пардохти қарз бе зарурати тасдиқи зарари воқеан расида, татбиқ менамояд;

- **дархост** – дархости Муштарӣ ба ташкилоти қарзии исломӣ бораи харидорӣ намудани предмети шартнома;

- **ваъдаи харид** - ваъда ё изҳори уҳдадор шудани Муштарӣ дар назди ташкилоти қарзии исломӣ дар бораи харидани предмети шартнома аз ташкилоти қарзии исломӣ дар оянда ва тибқи шартҳои дар уҳдадории харид пешбинишуда.

3. Шартномаҳои намунавие, ки мутобиқи принципҳои маблағгузори исломӣ баста мешаванд, бояд ба талаботи зерин ҷавобгӯ бошанд:

- мутобиқ будан ба стандартҳои фаъолияти бонкии исломӣ:

- шартномаҳо набояд гирифтани даромади фоизиро пешбинӣ намоянд;

- агар дар шартнома вобаста ба намуд, шумораи мол ва муҳлати амали он номуайяни ҷой дошта бошад, шартнома баста намешавад;

- бастании шартнома вобаста ба истеҳсол ва (ё) савдои тамоку, маҳсулоти спиритӣ, силоҳ ва лавозимоти ҷангӣ, қиморбозӣ, муомилоти ғайриқонунии маводи нашъадор, прекурсорҳо ва дигар намуди фаъолияте, ки принципҳои маблағгузори исломӣ манъ кардааст, иҷозат дода намешавад;

- шартнома бояд дар асоси ихтиёри ва иродаи тарафҳо баста шавад;

- агар яке аз тарафҳо бо ягон сабаб маҷбуран шартнома баста бошад, чунин шартнома беэътибор мебошад;

- предмети шартнома бояд дар лаҳзаи бастании шартнома вуҷуд дошта бошад;

- агар предмети шартнома истеҳсоли мол дар оянда бошад, он гоҳ дар шартнома бояд таснифоти аниқи мол ва муҳлати истеҳсоли он пешбинӣ карда шавад;

- шартҳои шартнома набояд ҳуқуқи моликияти шахсони сеюмро вайрон (ҳалалдор/поймол) кунад.

4. Ташкилотҳои қарзии исломӣ ҳуқуқ доранд, тибқи тартиби муқарраршуда, зернамуди шартномаи намунавие, ки мутобиқи принципҳои маблағгузори исломӣ баста мешаванд, тасдиқ намоянд.

5. Ҳама намуди шартномаҳое, ки ташкилотҳои қарзии исломӣ мутобиқи принципҳои маблағгузори исломӣ мебанданд, бояд бо Кумитаи хизматрасонии маблағгузори исломӣ мувофиқа карда шаванд.

6. Ҳарфҳое, ки дар шартнома ва замимаҳои он истифода мешаванд, бояд як шакл дошта бошанд. Ҳаҷми (аңдоза) ҳарфҳо набояд аз 12 хурд бошад.

2. ШАРТНОМАИ МУРОБАҲА

7. Тарафҳои шартномаи муробаҳа ташкилоти қарзии исломӣ ва муштарие мебошад, ки оид ба барои ӯ харидорӣ намудани моли муайян ба ташкилоти қарзии исломӣ дархост пешниҳод кардааст.

8. Аз рӯи шартномаи муробаҳа ташкилоти қарзии исломӣ уҳдадор мешавад, ки аз ном ва аз ҳисоби худ бо фармоиши (дархости) муштарӣ (замимаи №1 ба Тавсияи мазкур) молро харидорӣ намуда, онро ба ӯ бо шарти давра ба давра (рассрочка) пардохт намудан фурӯшад.

9. Ҳангоми фурӯши мол ба муштарӣ тибқи шартномаи муробаҳа ташкилоти қарзии исломӣ бояд соҳибмулк бошад.

10. Ҳуқуқи моликият ба мол баъди пурра пардохт кардани нархи мол ба муштарӣ мегузарад, агар дар шартнома шартҳои дигар пешбинӣ нашуда бошад.

11. Ташкилоти қарзии исломӣ метавонад ҳам мустақилона шартномаи хариду фурӯш бандад ва ҳам барои ин кор намоянда таъин кунад. Ташкилоти қарзии исломӣ метавонад муштариро намоянда таъин кунад, дар ин ҳолат муштарӣ аз ном ва аз ҳисоби ташкилоти қарзии исломӣ амал мекунад. Дар ҳолате, ки агар муштарӣ аз номи ташкилоти қарзии исломӣ ҳамчун намоянда амал кунад, риоя кардани шартҳои зерин зарур мебошад:

- ташкилоти қарзии исломӣ бояд ба фурӯшанда маблағ пардохт кунад ва маблағи молро ба суратҳисоби муштарӣ, ки ҳамчун намоянда аст, ворид накунад, то ҷое ки имкон дорад;

- муштарӣ метавонад аз ҳисоби худ як қисми маблағро ба таъминкунандаи мол пардохт намояд. Ин маблағи пешпардохт имкон дорад аз ҷониби ташкилоти қарзии исломӣ ба муштарӣ бозпас баргардонда шавад ва ё ҳамчун як қисми арзиши мол ба ҳисоб равад;

- ташкилоти қарзии исломӣ бояд аз фурушанда оид ба фурухта шудани мол ҳуҷҷати тасдиқкунанда гирад.

12. Ҳамаи ҳуҷҷатҳо ва шартномаҳо, ки ба хариду фуруши мол алоқаманданд, бояд аз номи ташкилоти қарзии исломӣ бошанд, ҳатто агар муштарӣ ҳамчун намояндаи ташкилоти қарзии исломӣ амал намояд.

13. Ташкилоти қарзии исломӣ бояд молро аз макони тахвилгар ё ҳар гуна ҷойи дигаре, ки дар шартҳои тахвил нишон дода шудааст, дастрас кунад.

14. Ҳангоми бастании шартномаи муробаҳа бояд ҳамаи шартҳои, ки аз рӯи онҳо амалиёти тиҷоратӣ сурат мегирад, қайд карда шаванд, аз ҷумла:

- ҳама гуна хароҷоте, ки ташкилоти қарзии исломӣ ба нархи фуруш дохил мекунад, аз ҷумла пардохтҳо ба тарафи сеюм. Пардохти музди меҳнати кормандони ташкилоти қарзии исломӣ ба ҳисоби ин гуна хароҷот дохил намешавад;

- изофапулӣ – подошпулие, ки ташкилоти қарзии исломӣ аз шартномаи мазкур мегирад.

Дар ин маврид нархи фуруш ё изофапулӣ наметавонанд ба тарзи номуайян муқаррар карда шаванд, масалан вобаста ба ягон нишондиҳандае, ки дар оянда маълум мешавад. Истифода бурдан аз дигар нишондиҳандаҳои маълум ва муносиб, дар марҳилаи ваъдаи харид барои муайян намудани андозаи фоида, имконпазир мебошад. Тайин намудани фоидаи ташкилоти қарзии исломӣ ҳангоми бастании шартномаи муробаҳа дар асоси фоизи муайян аз арзиши асосӣ сурат мегирад ва ба меъёри байнибонкии Лондон (LIBOR) ё ба омили вақт вобаста нест.

Агар ташкилоти қарзии исломӣ ҳатто баъд аз ба имзо расидани шартномаи муробаҳа, ягон тахфиф нисбат ба нархи мол аз ҷониби фурушанда ба даст оварад, пас бояд муштарӣ аз ин имтиёз бо роҳи кам кардани нархи мол манфиат ба даст орад.

15. Ташкилоти қарзии исломӣ метавонад ба шартномаи муробаҳа шартҳои зеринро дохил кунад:

- ташкилоти қарзии исломӣ барои ягон ё ҳамаи нуқсонҳои мол баъди ба ихтиёри муштарӣ гузаштани он масъул намебошад;

- ташкилоти қарзии исломӣ ҳуқуқ дорад амали шартномаи муробаҳаро қатъ намояд ва ё молро ба тарафи сеюм ҳангоми аз ҷониби муштарӣ рад шудани қабули мол баъди мавриди амал қарор гирифтани шартномаи муробаҳа, ҳамчун намояндаи муштарӣ фурушад. Ташкилоти қарзии исломӣ метавонад аз нархи фуруш хароҷоти баамаломадаи худро гирад ва дар ҳолати боқӣ мондани маблағ онро ба муштарӣ баргардонад.

16. Ташкилоти қарзии исломӣ метавонад молро фурушад, агар муштарӣ пардохти маблағро аз муҳлати дар шартнома зикршуда зиёд ба таъхир андозад. Агар ташкилоти қарзии исломӣ молҳоро фурушад, он гоҳ танҳо он маблағе, ки аз муштарӣ гирифта шудааст, ҷуброн карда мешавад.

17. Агар ташкилоти қарзии исломӣ аз муштарӣ таъминоти гарав гирифта бошад, он гоҳ муштарӣ ба ташкилоти қарзии исломӣ дар бораи фуруши гарав ва аз ҳисоби он пӯшонидани қарз бидуни мурочиат ба суд розигӣ медиҳад, агар ин ҳолат дар шартнома пешбинӣ шуда бошад.

18. Дар шартномаи муробаҳа бояд нархи фуруши мол ва тартиби пардохт пешбинӣ карда шавад. Нархи фуруши мол аз ҷониби тарафҳои шартнома ҳамчун ҷамъи нархи харид ва изофапулӣ, ки тарафҳо мувофиқа кардаанд, муайян карда мешавад. Изофапулӣ метавонад дар шаклҳои зерин муқаррар карда шавад:

- маблағи тағйирнаёбандаи дар як вақт пардохтшаванда;
- фоиз аз арзиши аслии мол.

19. Шарти муҳими аҳди муробаҳа ҳатман дар нархи фуруш нишон додани андозаи изофапулӣ мебошад (ба истиснои хароҷотҳои воқеӣ).

20. Пардохти нархи мол тибқи шартномаи муробаҳа метавонад бо пардохти мунтазами кӯтоҳмуддат ё дарозмуддат сурат гирад. Баъди бастанӣ шартнома, фурушанда наметавонад барои таъхири муҳлат (ба истиснои ҳолатҳое, ки таъхир сабаби зиёд шудани нархи аслии мол мегардад) ё тамдиди пардохт, ки бо ҳар гуна сабаб ё бе ягон сабаб ба миён меоянд, пардохтпулии иловагӣ талаб намояд.

21. Дар ҳолати таъхири пардохтҳо дар муҳлати муқарраршуда, муштарӣ бояд мутобиқи шартномаи муробаҳа маблағи ҷаримаи муайяншударо ба ташкилоти қарзии исломӣ пардохт намояд ва минбаъд ин маблағ бояд ба мақсадҳои хайрия равона карда шавад. Ташкилоти қарзии исломӣ ҳуқуқ дорад, ки дар ҳолати зарар дидан бо сабаби таъхири пардохтҳо аз муштарӣ ҷуброн талаб намояд.

22. Ташкилоти қарзии исломӣ баҳри таъмини дуруст иҷро шудани ваъдаи муштарӣ оид ба бастан ва иҷро намудани шартномаи муробаҳа, бояд бо муштарӣ дар бораи гарави маблағҳои пулӣ ё дигар навъи гарав шартнома бандад.

23. Ташкилоти қарзии исломӣ уҳдадор аст гаравро баъди аз ҷониби муштарӣ иҷро шудани шартномаи муробаҳа баргардонад. Дар асоси аризаи муштарӣ маблағи ба гарав гузошташуда мутобиқи шартномаи муробаҳа метавонад барои пардохт гузаронида шавад.

24. Дар сурати иҷро нагардидани ваъдаи харид аз ҷониби муштарӣ, ташкилоти қарзии исломӣ ҳуқуқ дорад моли харидашударо ба шахсони сеюм фурӯшад. Агар нархи фурӯши мол воқеан аз нархе, ки ташкилоти қарзии исломӣ онро харидааст, пасттар бошад, он гоҳ ташкилоти қарзии исломӣ ҳуқуқ дорад аз маблағи гарав фарқияти мазкурро тарҳ карда, бақияро ба муштарӣ баргардонад ва ё дар ҳолати бе гарав будани шартнома аз муштарӣ фарқияти мазкурро тибқи тартиби муқарраршуда талаб намояд.

25. Дар сурати аз ҷониби тарафҳо мувофиқа нагардидани тарафи пардохткунандаи хароҷот, хароҷот барои омода кардани ҳуҷҷатҳои шартнома байни ташкилоти қарзии исломӣ ва муштарӣ тақсим мешавад. Шарте, ки дар он ҳамаи хароҷотҳо одилона нишон дода шуда, ҳаҷми иҷрошудаи корро инъикос мекунад, бояд риоя карда шавад.

26. Намунаи шартномаи муробаҳа дар замимаи №1 Тавсияи мазкур пешбинӣ шудааст.

3. ШАРТНОМАИ МУЗОРАБА

27. Тарафҳои шартномаи музораба сармоягузор ва соҳибкор мебошад, ки сармояро гирифта, онро бо истифода аз захираҳои меҳнати худ бо мақсади гирифтани фоида ва тақсими он дар байни тарафҳо тибқи шартнома истифода мебарад.

28. Шартномаи музораба бо намудҳои зерин баста мешаванд:

- шартномаи музорабаи маҳдуд – тибқи шартҳои он сармоягузор номгӯи доройҳо ё объектҳои соҳибкорро барои сармоягузори муқаррар мекунад, дар ин маврид барои ҳар як объекти сармоягузори бо соҳибкор ва сармоягузор шартномаи алоҳида баста мешавад. Дар ин ҳолат сармоягузор ҳуқуқ дорад ба як қисми фоидае, ки дар натиҷаи истифодаи маблағ аз рӯи ҳар як аҳд ба таври алоҳида гирифта шудааст ва ин дар шартномаи алоҳида муайян гардидааст, умед бандад;

- шартномаи музорабаи номаҳдуд – тибқи шартҳои он соҳибкор ба таври мустақил объекти сармоягузоришавандаро бе ягон маҳдудият мутобиқи донишу таҷрибаи худ дар доираи шартнома ва тибқи предмети шартнома муайян мекунад;

- шартномаи музорабаи кушода – тибқи шартҳои он сармоягузор ҳуқуқ дорад аз соҳибкор фавран маблағҳои пулии ба вай пешниҳодшударо бо талаби нахустин гирад. Дар ин ҳолат сармоягузор ҳуқуқ надорад як қисми фойдаро талаб кунад;

- шартномаи музорабаи пӯшида – тибқи шартҳои он сармоягузор ҳуқуқ дорад аз соҳибкор маблағҳои пулии ба вай пешниҳодшударо танҳо баъди фаро расидани муҳлати муайянкардаи шартнома талаб намояд. Дар ин ҳолат сармоягузор ҳуқуқ дорад як қисми фойдаро, ки дар шартнома муайян шудааст, гирад;

- шартномаи музорабаи махсус - тибқи шартҳои он сармоягузор речаи аз ҷониби соҳибкор истифода шудани маблағҳои ба вай пешниҳодшударо (дар ин ҳолат ташкилоти қарзии исломӣ) танҳо дар алоҳидагӣ аз маблағҳои пешниҳодкардаи дигар сармоягузoron бидуни ҳуқуқи якҷоя кардани онҳо муқаррар менамояд. Дар ин ҳолат сармоягузор ҳуқуқ дорад ба як қисми фоидае, ки аз истифодаи маблағҳои ба вай пешниҳодшуда ва захираҳои меҳнатии соҳибкор гирифтааст, умед бандад;

- шартномаи музорабаи умумӣ – тибқи шартҳои он сармоягузор речаи аз ҷониби соҳибкор истифода шудани маблағҳои ба вай пешниҳодкардаро (дар ин ҳолат ташкилоти қарзии исломӣ) муқаррар

мекунад, ки тибқи он соҳибкор ҳуқуқ дорад онҳоро ба ҳаҷми умумии маблағҳои пешниҳодкардаи дигар сармоягузoron дохил намояд. Дар ин ҳолат сармоягузор ҳуқуқ дорад ба як қисми фоидае, ки бо истифодаи ҳамаи маблағҳои пулии пешниҳодшуда ва захираҳои меҳнати соҳибкор гирифта шудааст, умед бандад.

29. Ҳангоми додани маблағҳои пулӣ аз рӯи шартномаи музораба, ташкилоти қарзии исломӣ бояд ба шартнома дар бораи манъи истифодаи ғайрмақсадноки маблағҳои пулӣ ва додани қарз шарт дохил намояд.

31. Дар шартномаи музораба бояд ҳадди ақал инҳо пешбинӣ шаванд:

- нишон додани навъи шартнома;
- ҳуқуқу уҳдадорихои тарафҳо;
- масъулияти соҳибкоре, ки уҳдадориро дар бораи аз ҳисоби худ ҷуброн кардани зараре, ки дар рафти иҷрои шартнома бинобар амалҳои/беамалии гунаҳкорона ё ғайриқонунии он ба миён омадааст, аз ҷумла аз ҳисоби таъмин ё дигар молу мулки худ иҷро накардааст ё ба таври дахлдор иҷро накардааст;
- тартиби тақсими фоида ва зарар ба тарзе ки ягон номуайяни барои иштирокдорони шартнома истисно карда шавад;
- аз ҷониби соҳибкор ба таври мустақил ё бо ҷалби шахсони соҳибтахассус иҷро шудани шартҳои шартнома;
- пешбурди ҳисобгирии истифодаи маблағҳои пулии аз сармоягузор гирифташаванда, ки имкон медиҳанд баъди тамомшавии шартнома ё марҳилаи алоҳида фоидаи гирифташудаи байни тарафҳо тақсимшаванда муайян карда шавад;
- андозаи маблағи пешниҳодшаванда;
- тарзи таъмини уҳдадорихои соҳибкор;
- вобаста ба навъ дар шартнома метавонад объекти сармоягузори, пеш аз муҳлат гирифта натавонистани маблағи воридшуда, имконияти якҷоя кардани маблағҳои аз сармоягузор гирифта бо маблағҳои шахсони сеюм дарҷ гардад;

- тартиби қатъи шартнома.

32. Бо мақсади пӯшонидани талафоти сармоя, ки аз иҷрои номатлуби муштарӣ ё вайронкунии шартҳои шартнома аз рӯи шартномаи музораба бармеояд, ташкилоти қарзии исломӣ ҳамчун сармоягузор бояд аз муштарӣ гарав, байъона, замонат, кафолат ва дигар навъҳои таъминотро, ки қонунгузорӣ ё шартнома баробар ба маблағи аз рӯи шартнома додаи ташкилоти қарзии исломӣ пешбинӣ кардааст, қабул намояд.

33. Намунаи шартномаи музораба дар замимаи №2 Тавсияи мазкур пешбинӣ шудааст.

4. МУҚАРРАРОТИ ХОТИМАВӢ

34. Ташкилоти қарзии исломӣ метавонад бо салоҳиди худ шартномаҳоро, ки мутобиқи принципҳои маблағгузориҳои исломӣ баста мешаванд бо шартҳои қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон ва санадҳои меъёрии ҳуқуқии Бонки миллии Тоҷикистон мухалиф набудан, таҳия намоянд.

ба Тавсияҳо “Дар бораи талабот
ба шартномаҳои намунавие, ки мутобиқи
принсипҳои маблағгузори исломӣ баста мешаванд”

Шартномаи муробаҳа

ш. Душанбе

“ _____ ” _____ 20__с.

Ташкилоти қарзии исломӣ _____ дар симои _____, ки дар асоси оиннома амал мекунад, минбаъд «ТҚИ» аз як тараф ва _____ дар симои _____ (шахси воқеӣ ва ҳуқуқӣ), ки дар асоси _____ (оиннома,) амал мекунад, минбаъд «Муштарӣ» аз дигар тараф, минбаъд дар якҷоягӣ Тарафҳо, бо назардоште, ки муштарӣ бо дархост ба ТҚИ муроҷиат намуда, фармоиш додааст, ки аз _____ (фурӯшандаи мол) молҳои зеринро, минбаъд “Мол”, бо мақсади минбаъд аз ҷониби ТҚИ фурӯхтани моли мазкур ба муштарӣ тибқи шартномаи муробаҳа барои ӯ харидорӣ намояд:

- номгӯи мол _____;
- миқдори мол _____;
- нархи тақрибии мол _____;
- дигар тавсифи мол _____.

ва бо сабабе, ки Тарафҳо қаблан мувофиқа намудаанд, тибқи он Муштарӣ ба ТҚИ пешниҳод намуд, ки бо мақсади ба ӯ фурӯхтани мол тибқи шартномаи муробаҳа харидорӣ намояд ва ваъда додааст, ки моли мазкурро аз ТҚИ мутобиқи шартномаи муробаҳа харидорӣ менамояд ва ТҚИ бошад, пешниҳоди мазкурро қабул намуда, уҳдадор гаштааст, ки бо фармоиши муштарӣ молро харидорӣ намуда, онро мутобиқи

шартномаи маробаҳа ба ӯ фурушад, Шартномаи мазкурро бо мазмуни зайл ба имзо расониданд.

1. ТҚИ уҳдадор мешавад, ки бо тартиб ва шартҳои Шартномаи мазкур молро бо нархи фуруш, ки дар банди 5 ҳамин Шартнома зикр гардидааст, фурушад ва Муштарӣ бошад уҳдадор мешавад, ки молро бо шарти давра ба давра пардохт намудани арзиши он харидорӣ намояд. Дар ин ҳолат ТҚИ ҳуқуқ дорад ҳолати молиявии Муштариро то пурра пардохт намудани маблағи мол санҷад.

2. ТҚИ ба мол ҳуқуқи соҳибмулкӣ дошта, он ба ягон кас фурухта ва ҳадя карда нашудааст, ба гарав монда нашудааст, ба иҷора ва истифодаи бе музд дода нашудааст, мавриди баҳс ва зери таҳрим қарор надорад, ҳамчунин ҳуқуқҳои шахси сеюм халалдор карда намешаванд.

3. ТҚИ молро ба Муштарӣ бо санади қабулу супоридан дар муддати _____ рӯз аз лаҳзаи _____ месупорад.

Аз лаҳзаи аз ҷониби Тарафҳо ба имзо расонидани санади қабулу супоридани мол таваккали тасодуфан нобуд шудан ва осеб дидани мол, инчунин ҳама ҳавфҳои вобаста ба беосед нигоҳ доштани мол ба Муштарӣ мегузарад ва аз ҳамин лаҳза ТҚИ барои ҳолат ва беосебии мол масъулият надорад.

4. Бо баробари имзо шудани санади қабулу супурди Мол, Муштарӣ ба сифат ва ҳолати Моли харидашаванда розигии худро изҳор менамояд. Дар ҳолати аз ҷониби Муштарӣ имзо накардани санади қабулу супоридани мол ТҚИ ҳуқуқ дорад аз иҷрои Шартномаи мазкур даст кашада, онро яктарафа бекор карда, молро ба шахсони сеюм фурушад ва тибқи тартиби бо шартномаи гарав муайяншуда рӯёниширо ба молу мулки гарав нигаронад.

5. Бо созиши Тарафҳо нархи фуруши мол _____ муайян карда мешавад, ки аз ин:

- _____ сомонӣ – нархе, ки ТҚИ молро харидорӣ намудааст;

- _____ сомонӣ – маблағе, ки ТҚИ барои боҷи давлатӣ, андоз ва дигар пардохтҳо, ки қонунгузори Чумхурии Тоҷикистон пешбинӣ намудааст, пардохт намудааст;

- _____ сомонӣ – маблағи хароҷоти ТҚИ, ки барои харидорӣ намудани мол ва бастани Шартномаи мазкур сарф намудааст;

- _____ сомонӣ – маблағи изофапулӣ мебошад.

6. Муштарӣ ба ТҚИ нархи фурӯши молро давра ба давра дар муддати ____ моҳ аз лаҳзаи аз ҷониби Тарафҳо ба имзо расидани Шартномаи мазкур бо пардохтҳои мунтазам тибқи чадвали пардохт, пардохт менамояд. Муштарӣ ҳармоҳ пардохтҳоро мутобиқи чадвали пардохт нақдӣ ба хазинаи ТҚИ месупорад ва ё ба суратҳисоби ТҚИ интиқол медиҳад. Ба ҳар ҳол ҳисоббаробаркунии ниҳой на дертар аз “ ____ ” _____ 20__ сол ба амал бароварда мешавад.

7. Аз лаҳзаи ба амал баровардани ҳисоббаробаркунии ниҳой Тарафҳо ба якдигар даъво надоранд. Ба замми ин Тарафҳо огоҳонида шудаанд, ки дар ҳолати ба вучуд омадани баҳс байни Тарафҳо нархи фурӯши моли дар Шартномаи мазкур зикргардида нархи ибтидоӣ мебошад.

8. Ба таври дахлдор иҷро намудани уҳдадорию Муштарӣ аз рӯи Шартномаи мазкур бо шартномаи гарав аз “ ____ ” _____ 20__ сол таҳти №____, ки байни Тарафҳо ва _____ баста мешавад (минбаъд - шартномаи гарав), таъмин карда мешавад.

9. Дар ҳолати аз ҷониби Муштарӣ иҷро накардан ва ё ба таври дахлдор иҷро накардани уҳдадориҳои худ аз рӯи Шартномаи мазкур, ТҚИ ҳуқуқ дорад бо тартиби муқаррар намудани шартномаи гарав рӯёниширо ба молу мулки гарав амалӣ намояд.

10. Шартномаи мазкур аз лаҳзаи аз ҷониби тарафҳо ба имзо расидан қувваи ҳуқуқӣ пайдо менамояд. Ҳуқуқи соҳибият ба мол аз лаҳзаи аз ҷониби Тарафҳо ба имзо расидани санади қабулу супоридани

мол аз ТҚИ ба Муштарӣ мегузарад. Ҳуқуқи моликият ба мол аз лаҳзаи пурра пардохт намудани арзиши мол аз ТҚИ ба Муштарӣ мегузарад.

11. Дар ҳолате, ки Муштарӣ пардохти навбатиро барои фурӯши мол, ки бо ҷадвали пардохт муқаррар шудааст, пардохт намекунад, он гоҳ Муштарӣ аз маблағи ба таъхирафта аз рӯи ҷадвали пардохт ба андозаи ____ % ҷарима пардохт мекунад. Дар ин ҳолат андозаи ҷарима набояд аз ____ % аз нархи мол зиёд бошад. Маблағҳои дар шакли ҷарима ба дастодада, ба мақсадҳои хайрия равона карда мешаванд.

12. Мазмуни Шартномаи мазкур ба Муштарӣ фаҳмонида шудааст ва Тарафҳо ба ҳама шартҳои он шинос шуда, ба он розӣ мебошанд.

13. Тарафҳо тасдиқ мекунанд, ки дар лаҳзаи бастании Шартномаи мазкур қобилияти пурраи амалкунӣ доранд, ба беморихое, ки барои дарк кардани ҳамин Шартнома монеа мешаванд, гирифтадор нестанд, ҳамчунин ҳолатҳое, ки онҳоро барои бастании шартнома бо шартҳои барояш тамоман бефоида маҷбур мекунад, мавҷуд нестанд.

14. Ҳамаи хароҷотҳо вобаста ба бастании Шартномаи мазкур ба зиммаи _____ гузошта мешавад.

15. Ҳамаи замимаҳое, ки Шартномаи мазкур пешбинӣ менамояд, қисми ҷудонашавандаи он мебошанд (замима мегарданд).

16. Шартномаи мазкур дар 2 (ду) нусха ба забони тоҷикӣ таҳия гардида, як нусхагӣ ба Тарафҳо дода мешавад. Ҳарду нусхаи Шартномаи мазкур қувваи баробари ҳуқуқӣ доранд.

17. Дигар шартҳое, ки дар Шартномаи мазкур пешбинӣ нашудаанд, бо қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон ба танзим дароварда мешаванд.

18. Мушаххасоти Тарафҳо:

ТҚИ

Муштарӣ

Замимаи №2

ба Тавсияҳо “Дар бораи талабот
ба шартномаҳои намунавие, ки мутобиқи
принсипҳои маблағгузори исломӣ баста мешаванд”

Шартномаи музораба (маҳдуд/махсус)

ш. Душанбе

“ ____ ” _____ 20__с.

Ташкилоти қарзии исломӣ _____ дар симои _____, ки дар асоси оиннома амал мекунад, минбаъд «Сармоягузор» аз як тараф ва _____ дар симои _____, ки дар асоси _____ (оиннома, патент, шаҳодатнома) амал мекунад, минбаъд «Соҳибкор» аз дигар тараф, минбаъд дар якҷоягӣ Тарафҳо, Шартномаи мазкурро бо мазмуни зайл ба имзо расониданд.

1. Мавзӯи шартнома

1.1 Мувофиқи Шартномаи мазкур Сармоягузор ба Соҳибкор маблағи пулӣ пешниҳод менамояд ва Соҳибкор бошад маблағи мазкурро бо истифода аз қувваи кории худ ва дар ҳолати зарурӣ бо кирои дигар ташкилотҳое, ки иҷозати дахлдорро барои амалӣ намудани лоиҳаи тиҷоратӣ доир ба _____ дорад, бо мақсади ба даст овардани фоида ва тақсими он байни Тарафҳо мутобиқи Шартномаи мазкур, истифода барад.

Соҳибкор уҳдадор аст, инчунин ҳамаи амалҳои ҳуқуқӣ ва воқеиеро, ки дар салоҳияти ӯ мебошад иҷро намояд ва на дертар _____ аз рӯзи бастани Шартномаи мазкур _____ таъмин намояд.

1.2 Музораба аз рӯи Шартномаи мазкур маҳдуд/махсус мебошад, бинобар ин, Соҳибкор ҳуқуқ дорад маблағҳои пулиро танҳо ба _____ равон намояд.

1.3 Бо созиши Тарафҳо нархи _____ (лоиҳаи тиҷоратӣ) сомонӣ муайян карда шудааст.

1.4 Музораба аз рӯи Шартномаи мазкур кушода мебошад, бинобар ин, Сармоягузор ҳуқуқ дорад аз Соҳибкор фавран маблағҳои пулии ба ӯ пешниҳодшударо бо талаби нахустин гирад. Дар ин ҳолат Сармоягузор ҳуқуқ надорад як қисми ғоидаро талаб кунад.

2. Тартиби маблағгузорӣ

2.1 Сармоягузор мутобиқи Шартномаи мазкур ба Соҳибкор маблағҳои пулиро ба маблағи _____ сомонӣ пешниҳод менамояд.

2.2 Соҳибкор бо иштироки Сармоягузор инҳоро тасдиқ мекунад:

- ҷадвали иҷрои кор доир ба _____, ки замимаи №1 ба Шартномаи мазкур мебошад;

- ҷадвали аз ҷониби Тарафҳо маблағгузорӣ кардани кор, ки замимаи №2 ба Шартномаи мазкур мебошад;

Сармоягузор маблағҳои пулиро қисм-қисм (бо транш) мутобиқи ҷадвали маблағгузорию кор, ки замимаи №2 ба Шартномаи мазкур мебошад, дар доираи ҷадвали мазкур пешниҳод мекунад. Маблағи умумие, ки Сармоягузор маблағгузорӣ мекунад, набояд аз маблағи дар банди 2.1. Шартномаи мазкур пешбинишуда, зиёд бошад.

2.3 Сармоягузор ҳар қисми (транши) минбаъдаро танҳо ба шартҳои аз ҷониби Соҳибкор пешниҳод намудани ҳисобот дар бораи истифодаи қисми (транши) пешина, ки Сармоягузоро қаноатманд мегардонад, пешниҳод мекунад.

2.4 Сармоягузор ҳар қисмро (траншро) ба Соҳибкор дар асоси дархости он бо роҳи интиқол додани маблағ ба суратҳисоби он, ё ба суратҳисоби таҳвилгарон ва пудратчиёне, ки бо Соҳибкор шартнома бастаанд, пешниҳод менамояд. Ҳар дархостро Соҳибкор ба Сармоягузор бояд ҳадди ақал 3 (се) рӯз пеш аз санаи интихоби маблағҳои пулӣ пешниҳод намояд ва маблағи дар дархост нишондодашуда наметавонад аз маблағи дар ҷадвали интихоби маблағҳо муайяншуда, зиёд бошад.

2.5 Дар _____ сурати қимат шудани _____ (афзудани _____) (лоиҳаи тиҷоратӣ), ҷадвали иҷрои кор доир ба маблағгузорию _____ (лоиҳаи тиҷоратӣ) зарурбударо Тарафҳо бо созишномаи иловагӣ муайян мекунанд.

2.6 Интиқоли маблағҳои пулӣ ба суратҳисобҳои Таҳвилгарон тибқи дархости Соҳибкор, ё ба таври нақдӣ додани онҳо ба Соҳибкор ба таври дахлдор иҷро шудани уҳдадориҳо аз ҷониби Сармоягузор ба ҳисоб меравад.

2.7 100% (сад фоизи) маблағҳои пулие, ки дар рафти амалӣ кардани _____ (лоиҳаи тиҷоратӣ) ё баъди анҷомёбии он аз шахсони харидори (натичаҳои лоиҳаи тиҷоратӣ) гирифта шудаанд, бояд аз ҷониби Соҳибкор барои пардохт (ҷуброн) кардани маблағҳои дар банди 2.1 Шартномаи мазкур пешбинишуда, ки аз рӯи ин лоиҳа аз Сармоягузор гирифта шудаанд, равона карда шаванд. Маблағи боқимонада тибқи бандҳои 3.1 ва 3.2 Шартномаи мазкур тақсим карда мешаванд. Соҳибкор маблағҳои дар банди мазкур пешбинишударо дар давоми 5 рӯзи корӣ аз рӯзи аз ҷониби Соҳибкор баста шудани шартнома дар бораи фуруши _____ (натичаҳои лоиҳаи тиҷоратӣ) ба Сармоягузор интиқол медиҳад.

2.8 Дар ҳолати иҷрои банди 2.7 Шартномаи мазкур Соҳибкор қарзашро дар назди Сармоягузор ба андозаи маблағи тибқи банди 2.1 ҳамин Шартнома бо назардошти банди 3.3 ҳамин Шартнома пурра пардохт намояд, қисми боқимондаи маблағҳои воридшавандаро Тарафҳо мутаносибан тақсим менамоянд: __% ба Сармоягузор, __% ба Соҳибкор. Соҳибкор маблағҳои дар банди мазкур нишондодаро дар давоми 5 рӯзи корӣ аз рӯзи аз ҷониби Соҳибкор баста шудани шартнома дар бораи фуруши (натичаҳои лоиҳаи тиҷоратӣ) ба Сармоягузор интиқол медиҳад.

3. Тартиби тақсими фоида ва зарар

3.1 Маблағҳои пулӣ ба андозаи дар банди 2.1. Шартномаи мазкур зикршуда бо назардошти пардохт тибқи бандҳои 2.7 ва 2.8 ҳамин Шартнома ва қимат шудани (афзудани - зиёдшавии) _____ (лоиҳаи тиҷоратӣ) мутобиқи банди 3.3 шартнома, аз фуруши _____ (натичаҳои лоиҳаи тиҷоратӣ) барои пардохти қарзи Соҳибкор дар назди Сармоягузор равона карда мешаванд.

3.2 Маблағҳои пулӣ аз фуруши _____ (натичаҳои лоиҳаи тиҷоратӣ), ки дар банди 1.2 Шартномаи мазкур зикр шудааст

баъди тақсими онҳо мутобиқи банди 3.1 ҳамин Шартнома боқӣ мондааст, бо таносуби зайл тақсим карда мешаванд:

- __% ба Сармоягузор;

- __% ба Соҳибкор.

3.3 Ҳангоми қиматшавӣ (афзоиши) _____ (лоиҳаи тиҷоратӣ), ки дар банди 1.2 Шартномаи мазкур зикр шудааст, он гоҳ ин қиматшавӣ (афзоиш) бо тартиби зайл маблағгузорӣ карда мешавад:

- __% маблағҳое, ки аз ҷониби Сармоягузор барои анҷом додани _____ (лоиҳаи тиҷоратӣ) зарур аст, сармоягузорӣ карда мешавад;

- __% маблағҳое, ки аз ҷониби Соҳибкор барои анҷом додани _____ (лоиҳаи тиҷоратӣ) зарур аст, сармоягузорӣ карда мешавад.

3.4 Ҳангоми қиматшавӣ (афзоиши) _____ (лоиҳаи тиҷоратӣ), ки дар банди 1.2. Шартномаи мазкур зикр шудааст, бо мувофиқаи Тарафҳо бо таври илова маблағи ниҳоии дар банди 2.1 ҳамин шартнома зикршуда бо тасҳеҳоти дахлдори бандҳои 3.1 ва 3.2 шартнома муайян карда мешавад.

3.5 Тақсими маблағҳое, ки бояд тибқи боби 3 сурат гирад, дар давоми 5 рӯз аз санаи аз ҷониби Соҳибкор баста шудани шартномаи хариду фурӯши (натичаи лоиҳаи тиҷоратӣ) ё қисми он дар ҳаҷми анҷом дода мешавад.

3.6 Ҳангоми иҷрои Шартномаи мазкур зарар дар натиҷаи амалҳои/беамалии гунаҳкорона ё ғайриқонунии Соҳибкор ба миён ояд, он гоҳ ҷунин зарар аз ҳисоби Соҳибкор пӯшонида мешавад.

Дар ин ҳолат Сармоягузор ҳуқуқ дорад аз Соҳибкор маблағе, ки қаблан тибқи шартнома додашударо аз ҳисоби таъминот (гарав) гирад ва дар сурати кофӣ набудани он аз ҳисоби дигар молу мулки Соҳибкор рӯёнад. Соҳибкор надоштани гуноҳи худро исбот мекунад.

4. Ҳуқуқу уҳдадорихои Тарафҳо

4.1 Сармоягузор ҳуқуқ дорад:

- ба Соҳибкор дар рафти иҷро Шартномаи мазкур машварат диҳад, аз ҷумла доир ба масъалаҳои ҳуқуқӣ, экспертизаи сохтмон бо ҷалби ташкилотҳои дахлдор ва дигар;

- рафти истифодаи маблағҳои гирифтаре аз ҷониби Соҳибкор назорат намояд;

- аз Соҳибкор ҳар гуна ҳисоботро ки барои санҷиши рафти иҷрои Шартномаи мазкур, лозим аст талаб намояд;

- ба Соҳибкор хизматрасониҳои дар иҷозатномаи Сармоягузор зикршударо пешниҳод намояд;

- маблағҳое, ки дар Шартномаи мазкур муайян шудааст дар муҳлати дар ҳамин Шартнома зикршуда, гирад;

- ҳангоми иҷро нашудани шартҳои Шартномаи мазкур аз Соҳибкор пеш аз муҳлат баргардонидани маблағҳое, ки тибқи ҳамин Шартнома дода шудааст, аз ҷумла аз ҳисоби гарав талаб намояд.

4.2 Сармоягузор уҳдадор аст:

- ба Соҳибкор маблағи мувофиқашударо бо тартиби муқарраркардаи Шартномаи мазкур (бандҳои 2.2., 2.3., 2.4. ва 2.5.) пешниҳод намояд;

- ба фаъолияти ҷории Соҳибкор дар рафти иҷрои шартнома даҳлат наанамояд, ба истисони назорати умумӣ ва пешниҳоди машварат;

- бо Соҳибкор нархи фурӯши (натичаҳои лоиҳаи тиҷоратӣ)-ро, ки дар банди 1.2 Шартномаи мазкур зикр шудаанд, мувофиқа намояд.

4.3 Соҳибкор ҳуқуқ дорад:

- мустақилона бе иштироки Сармоягузор фаъолияти соҳибкориро дар рафти иҷрои Шартномаи мазкур анҷом диҳад, бо вучуди ин, Соҳибкор уҳдадор аст бо мақсади ба таври самаранок иҷро кардани шартнома бо Сармоягузор машварат намояд;

- барои иҷрои Шартномаи мазкур тибқи банди 3.2 ҳамин Шартнома подошпулӣ гирад.

4.4 Соҳибкор уҳдадор аст:

- мутобиқи талаботи Шартномаи мазкур амал намояд;

- барои ноил гардидан ба ҳадафҳои Шартномаи мазкур - гирифтани фоидаи зиёд, кӯшиш намояд;

- сифати _____ (лоиҳаи тиҷоратии амалишавандаро) бо мақсади риояи талаботи зарурии стандартҳо,

меъёрҳо ва қоидаҳо ва ғайра, инчунин интизоми молиявии хароҷоти маблағхоро назорат намояд;

- шахсан (бо истифода аз захираҳои меҳнати худ) дар рафти иҷрои Шартномаи мазкур амал намояд. Агар барои иҷро шудани Шартномаи мазкур анҷом додани амалҳои алоҳидае, ки бинобар таҷрибаи маъмул ба соҳаи фаъолияти соҳибкор дохил намешавад, лозим бошад, Соҳибкор ҳуқуқ дорад шахсони сеюмеро, ки иҷозатномаи зарурӣ ва ҳуҷҷатҳои иҷозатдиҳанда барои анҷом додани кор тибқи ҳамин Шартнома доранд, ҷалб намояд;

- софдилона фаъолият намояд ва тарзе кор барад, ки барои иҷрои Шартномаи мазкур ва ноил шудани ҳадаф мутобиқи шартҳои ҳамин Шартнома ва талаботи қонунгузорӣ ва дар сурати набудани чунин шарту талабот – мутобиқи анаънаҳои муомилоти корӣ ва дигар талаботи маъмулан талабшаванда беҳтарин доништа шавад;

- маблағҳои пулии аз Сармоягузор гирифтаашро мутобиқи шартҳо ва мақсадҳои, ки дар Шартномаи мазкур пешбинишуда, истифода барад. Дар рафти иҷрои шартнома Соҳибкор ҳуқуқ надорад маблағҳои пулии пешниҳодшударо ба мақсадҳои, ки дар Шартномаи мазкур пешбинӣ нашудааст, истифода барад;

- истифода шудани маблағҳои аз Сармоягузор гирифташуда ва маблағҳои (даромади) дар рафти иҷрои Шартномаи мазкур гирифташавандаро ба ҳисоб гирад, ки дар давоми муҳлати амали ҳамин Шартнома барои муайян кардани фоидаи гирифташуда, ки бояд байни Тарафҳо тақсим шавад, имкон медиҳад. Ҳамаи маблағҳои хароҷотшударо, ки барои иҷрои Шартномаи мазкур дахл доранд, ҳисоб карда дар ҳуҷҷатҳо сабт намояд. Ҳар моҳ то санаи 5-ум дар бораи даромаду хароҷоти моҳи гузашта ҳисобот пешниҳод намояд;

- пеш аз гирифтани қисми (транши) навбатӣ дар бораи истифодаи қисми (транши) гузашта ҳисоботи дар бандҳои 2.3 ва 2.5 Шартномаи мазкур пешбинишударо, ки бояд Сармоягузорро қаноатманд гардонад, пешниҳод намояд;

- нархи фурӯши _____ (натичаҳои лоиҳаи тижоратӣ)-ро, ки дар банди 1.2 Шартномаи мазкур зикр шудааст, бо Сармоягузор мувофиқа намояд;

- то пурра иҷро шудани Шартномаи мазкур онро бекор накунад;

- ба Сармоягузор дар давоми 3 рӯзи корӣ дар бораи фурӯши _____ (натиҷаҳои лоиҳаи тижоратӣ) хабар диҳад.

5. Тарзҳои таъмини иҷрои уҳдадориҳо

5.1 Бо мақсади ба таври дахлдор иҷро шудани уҳдадориҳо тибқи Шартномаи мазкур, Соҳибкор уҳдадор мешавад, ки ба Сармоягузор ба _____ гарав гузорад (минбаъд – амволи гарав).

5.2 Соҳибкоре, ки уҳдадорхояшро тибқи Шартномаи мазкур тибқи Шартномаи мазкур иҷро накардааст ё ба таври дахлдор иҷро накардааст масъулият дорад, агар исбот накунад, ки ба таври дахлдор иҷро кардани уҳдадорҳо бинобар қувваи рафънашаванда, яъне ҳолатҳои фавқулода ва дар чунин шароит пешгиринашаванда ғайримикон буд.

5.3 Ҳангоми иҷрои Шартномаи мазкур зарар дар натиҷаи амалҳои гунаҳкорона ё ғайриқонунии Соҳибкор ба миён ояд, он гоҳ чунин зарар аз ҳисоби Соҳибкор пӯшонидани мешавад. Дар ин ҳолат Сармоягузор ҳуқуқ дорад аз Соҳибкор маблағе, ки қаблан тибқи шартнома додашударо аз ҳисоби таъминот (гарав) гирад ва дар сурати кофӣ набудани он аз ҳисоби дигар молу мулкҳои Соҳибкор рӯёнад. Соҳибкор надоштани гуноҳи худро исбот мекунад.

6. Масъулият

6.1 Соҳибкор уҳдадориҳои худро тибқи Шартномаи мазкур вайронкарда ҳисоб карда мешавад, аз ҷумла дар ҳолати вайрон намудани талаботи банди 4.4 ҳамин Шартнома.

6.2 Дар сурати дар натиҷаи амалҳои гунаҳкорона ва ғайриқонунии Соҳибкор мутобиқи принципҳои маблағгузорию исломӣ барои вайрон кардани шартҳои шартнома татбиқ намудани ҷарима, андозаи ҷарима, ки барои ҳамаи давраи амали шартнома ҳисоб шудааст, набояд аз ---- % фоизи маблағгузорию зиёд бошад. Маблағҳои пулие, ки дар шакли ҷарима гирифта шудаанд, барои мақсадҳои хайрия равона карда мешаванд.

7. Бекор намудани шартнома

7.1 Шартномаи мазкур метавонад бо ташаббуси яке аз Тарафҳо бекор карда шавад.

Тарафи манфиатдор дар ин хусус Тарафи дигарро дар шакли хаттӣ на камтар аз 10 (дах) рӯз то санаи бекор намудани Шартномаи мазкур бояд хабардор намояд, ба истиснои ҳолатҳои зерин;

- соҳибкор иҷрои шартномаро оғоз карда, маблағҳоро дар рафти фаъолияти соҳибкорӣ мавриди истифода қарор дода бошад;

- муҳлати ниҳии шартнома, ки байни тарафҳо мувофиқа шудааст, ба охир нарасида бошад.

7.2 Дигар асосҳо барои бекор намудани Шартномаи мазкур: ба таври дахлдор иҷро накардани шартҳои Шартномаи мазкур;

- бо созиши Тарафҳо;

- дар ҳолате, ки Соҳибкор ба андозаи маблағи ба ӯ додасуда зарар дида бошад ва Сармоягузор пурра маблағи қаблан додасударо аз ҳисоби гарави Соҳибкор ҷуброн кардааст, агар зарар бо гуноҳи Соҳибкор ё амалҳои ғайриқонунии/бе амалии ӯ ба миён омада бошад.

8. Муҳлати шартнома ва тартиби қатъ кардани он

8.1 Шартномаи мазкур аз лаҳзаи имзо шудан эътибор пайдо карда, амали он баъди фурӯши _____ (натичаҳои лоиҳаи тиҷоратӣ), ки дар банди 1.2 Шартномаи мазкур зикр шудааст ва ба Сармоягузор интиқол додани маблағҳои аз фурӯш бадастомада ё бо ризигии Тарафҳо, ки дар шакли хаттӣ дар намуди созишномаи иловагӣ ба расмӣ даромадааст, қатъ мегардад. Фурӯши _____ (натичаҳои лоиҳаи тиҷоратӣ), ки дар банди 1.2 Шартномаи мазкур пешбинӣ шудааст, бояд дар даврае, ки набояд аз _____ моҳ аз санаи анҷом ёфтани _____ (лоиҳаи тиҷоратӣ) зиёд бошад, амалӣ карда шавад.

8.2 Қодир набудани Сармоягузор ба анҷом додан ё ҳимояи ҳуқуқҳои худ аз рӯи Шартномаи мазкур ё таъхир дар амалӣ кардани онҳо ё қодир набудани ба анҷом додан ё истифода аз ҳама гуна воситаҳои ҳимояи судӣ, ки онҳо ба муқобили Соҳибкор доранд, ё таъхир дар амалӣ намудан ё ҳимоя кардани чунин восита ба чунин ҳуқуқ ё воситаи ҳимояи судӣ зарар намерасонад ва набояд ҳамчун дасткашӣ аз онҳо маънидод карда шавад.

8.3 Барои бо ташаббуси Соҳибкор пеш аз муҳлат қатъ кардани Шартномаи мазкур, Соҳибкор ба Сармоягузор маблағи пешниҳодкардаи Сармоягузоро дар вақти бекор кардани ҳамин Шартнома бо назардошти бандҳои 2.1, 2.2 ва 2.3 Шартномаи мазкур бармегардонад ва ба андозаи ____ ҷарима пардохт мекунад. Дар ин маврид андозаи ҷарима, ки барои ҳамаи давраи амали Шартномаи мазкур ҳисоб шудааст, набояд аз --- фоизи маблағгузори зиёд бошад. Маблағҳои пулие, ки дар шакли ҷарима гирифта шудаанд, барои мақсадҳои хайрия равона карда мешаванд.

9. Ҳолатҳои ғайриҷашмдошт (форс-мажор)

9.1 Дар сурати иҷро нашудан ё саривақт иҷро нашудани ягон уҳдадорӣ тибқи Шартномаи мазкур ҳеч як Тараф ҷавобгар нест ва ҳуқуқ надорад ҷуброни зарари расида ё ҷуброни даромади нагирифтаро талаб намояд, агар ба иҷро нашудан ё саривақт иҷро нашудани уҳдадориҳо ҳолатҳои қувваи рафънашаванда (форс-мажор) сабаб гарданд, ки мавҷудияти онҳо аз ҷониби мақоми ваколатдори давлатӣ ё маъмури ба таври хаттӣ тасдиқ гардад. Дар сурати гирифта натавонистани чунин тасдиқот, масъулияти исбот кардани фарорасии ҳолатҳои ғайриҷашмдошт ба зиммаи Тарафи гунаҳкор гузошта мешавад.

9.2 Ба ҳолатҳои ғайриҷашмдошт (форс-мажор) инҳо дохил мешаванд: офати табиӣ (обҳезӣ, заминчунбӣ, тӯфон, сӯхтор ва дигар офатҳои табиӣ ё садамаи техникӣ), эпидемия, амалиёти низомӣ, диверсия. Дар ин гуна ҳолатҳо Тарафе, ки ягон уҳдадориро тибқи Шартномаи мазкур иҷро накардааст ё саривақт иҷро накардааст, уҳдадор аст фавран ба Тарафи дигар дар бораи ба вучуд омадани ҳолатҳои ғайриҷашмдошт ва пайомади онҳо хабар диҳад (бо фиристодани огоҳинома ва дигар маълумот дар бораи ҳолатҳои ғайриҷашмдошт) ва бо мақсади ҳар чи бештар камтар кардани пайомадҳои манфие, ки аз ҳолатҳои номбурда бармеоянд, чораҳои имконпазир андешад.

9.3 Агар Тарафе, ки ба иҷро шудани уҳдадориҳои ӯ ҳолатҳои ғайриҷашмдошт монеъ мегарданд, Тарафи дигарро дар ин бора дар муҳлати 10 рӯз, ки аз рӯзи ба амал омадани чунин ҳолатҳо ҳисоб мешавад, огоҳ накунад, он гоҳ Тарафи мазкур ҳуқуқи ҳамчун ҳолатҳои ғайриҷашмдошт нишон додани ин ҳолатҳоро аз даст медиҳад, ба

истиснои ҳолатҳое, ки агар ҳуди ин ҳолатҳо барои огоҳ кардани Тарафи дигар дар муҳлати зикршуда имкон надиханд.

9.4 Агар ҳолатҳои ғайриҷашмдошт чунин хусусият дошта бошанд, ки ба ҳадафҳои дар шартнома бастаи Тарафҳо зикршуда зарари ҷиддӣ ва ислоҳнопазир расонида шавад, ё иҷрои уҳдадориҳои яке аз Тарафҳо пайдархам дар давоми зиёда аз 6 (шаш) моҳ қомилан душвор гардад, Тарафҳо дар давоми як моҳ баъди фаро расидани ҳолатҳои зикршуда ё давоми шаш моҳ иҷро нашудани уҳдадориҳои яке аз Тарафҳо, ки дар натиҷаи ин ҳолатҳо ба миён омадааст, бояд дар бораи тақдири минбаъдаи Шартномаи мазкур қарори муштарак қабул намоянд.

10.Тартиби ҳалли баҳсҳо

10.1 Ҳама гуна баҳсу ихтилофоте, ки ҳангоми иҷрои Шартномаи мазкур ба миён меоянд, ба қадри имкон бо роҳи гуфтушуниду музокироти тарафайн ҳаллу ҷасл карда мешаванд.

10.2 Агар баҳсу ихтилофот бо роҳи гуфтушуниду музокироти тарафайн ҳал нагарданд, он гоҳ онҳо мутобиқи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон аз тарафи суд ҳаллу ҷасл карда мешаванд.

11. Шартҳои дигар

11.1 Шартномаи мазкур дар се нусха бо забони тоҷикӣ тартиб дода шудааст, ки онҳо эътибори якхелаи ҳуқуқӣ доранд ва як нусхагӣ ба барои идораи нотариалӣ ва ду нусхаи дигар барои Тарафҳо дода мешавад.

11.2 Ҳама гуна тағйиру иловаҳо ба Шартномаи мазкур дар шакли созишномаи иловагӣ ба таври хаттӣ ба расмӣ дароварда шуда, бояд аз ҷониби намоёндагони ваколатдори Тарафҳо имзо карда шаванд.

11.3 Ҳар гуна огоҳинома ё дархост, ки пешниҳод ё фиристодани онҳо ба Тарафҳо тибқи Шартномаи мазкур талаб карда мешавад, бояд дар шакли хаттӣ бо тасдиқи минбаъда анҷом дода шавад. Ҳар гуна огоҳинома ё дархост он вақт супурдашуда ё дар шакли дуруст иҷрошуда ҳисоб мешавад, ки агар ба таври дастсупурд, тавассути почта ё дигар воситаи алоқа (телефакс, почтаи электронӣ ва ғайра) ба суроғаи дар ҳамин Шартнома зикршуда ё ба суроғе, ки гиранда дар огоҳиномаи ба Тарафи дигар фиристодашуда ё дархостдиҳанда зикр кардааст, расонида шавад.

11.4 Мазмуни Шартномаи мазкур ба Соҳибкор фаҳмонида шудааст ва Тарафҳо ба ҳама шартҳои он шинос шуда, ба он розӣ мебошанд.

11.5 Дигар шартҳое, ки дар Шартномаи мазкур пешбинӣ нашудааст бо қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон ба танзим дароварда мешавад.

12. Суроғи Тарафҳо

Сармоягузор:

_____
_____

Соҳибкор:

_____
_____